

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00129/2022-01/19

Датум: 8. јун 2022. године

Сремска 3-5, Београд

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Кнеза Милоша 20
11 000 Београд

Предмет: Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства финансија

Комисија за контролу државне помоћи је поступајући у складу са чланом 51. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19) и Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о попису шема државне помоћи („Службени гласник РС“, број 30/22) сачинила Годишњи извештај о попису шема државне помоћи у 2021. години и идентификовала позитивне прописе који представљају основ за доделу државне помоћи у Републици Србији. На основу овог извештаја утврђено је да **чл. 16. и 18. Закона о јавном дугу** („Службени гласник РС“ бр. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15, 95/18, 91/19 и 149/20), нису у складу са правилима о додели државне помоћи. О примени наведеног прописа се стара министарство надлежно за послове финансија.

Савет Комисије, на основу члана 11. став 2. а у вези са чланом 31. ст. 5. и 6. Закона о контроли државне помоћи, на 132. седници од 8. јуна 2022. године, доноси следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

Република Србија је, на основу члана 73. став 6. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08) обавезана да сачини свеобухватан попис шема државне помоћи које су успостављене пре оснивања Комисије за контролу државне помоћи као оперативно независног тела и да те шеме усклади са правилима за доделу државне помоћи.

Такође, Европска комисија је у Извештају о скринингу за Поглавље 8 - Политика конкуренције, као два од шест мерила за отварање овог поглавља, истакла управо

усклађивање шема државне помоћи. Наиме, Република Србија је у обавези да употпуни постојећи попис шема државне помоћи и утврди акциони план, који ће прихватити Европска комисија и који ће садржати јасни временски план усклађивања свих преосталих постојећих шема државне помоћи са правилима за доделу.

Ова обавеза је додатно уређена чланом 51. Закона о контроли државне помоћи, на основу кога је Комисији поверена израда годишњег извештаја о попису шема државне помоћи, док су облик и садржина Годишњег извештаја ближе уређени Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о попису шема државне помоћи (“Службени гласник РС“, број 30/22).

Постојање државне помоћи

Одредбе чл. 16. и 18. Закона о јавном дугу прописују давање гаранција Републике Србије за измирење дуга, између осталог, јавних предузећа и других правних лица, чији је оснивач Република Србија и то ако се средствима кредита за који се даје гаранција финансирају капитална улагања дужника. Предвиђено је и то да се за давање гаранција може наплаћивати провизија.

Чланом 6. став 3. Закона о контроли државне помоћи прописано је да гаранција коју надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје у складу са тржишним условима не представља државну помоћ.

С обзиром на то да се из поменутих одредаба Закона о јавном дугу не може утврдити да се предметне гаранције дају у складу са тржишним условима, нарочито из разлога што није прописано обавезно наплаћивање одговарајуће тржишне премије, као и то да одређена јавна предузећа и друга правна лица којима се дају гаранције могу обављати економску делатност¹, Комисија је приступила утврђивању постојања државне помоћи у смислу члана 3. став 1. Закона о контроли државне помоћи.

Поменута шема државне помоћи садржи меру којом се одређеним учесницима на тржишту (јавна предузећа и друга правних лица, чији је оснивач Република Србија а који обављају економску делатност) могу дати државне гаранције ван тржишних услова, пре свега без обавезне наплате тржишне премије (провизије) за гаранцију.

Имајући у виду да се ради о давању гаранција Републике Србије, свако давање предметних гаранција ван тржишних услова, доводи до потенцијалног расхода (активирање гаранције), односно умањења прихода (пропуштени приход од ненаплаћене премије) у буџету Републике Србије.

Овакав вид државне помоћи у својој основи значи да држава сноси ризик уместо корисника гаранције, чиме том кориснику омогућава да прибави финансијска средства на тржишту капитала, која вероватно не би успео да обезбеди у конкурентским тржишним околностима,

¹ Делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

или би кредите обезбедио под много неповољнијим условима. У здравом пословном амбијенту држава, или било који други давалац гаранције, тражиће заузврат од корисника гаранције одређену накнаду за дату гаранцију.

Имајући у виду да је мера намењена само одређеним учесницима на тржишту, таква мера је селективна и ставља те учеснике у повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, што доводи до нарушавања конкуренције и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Сходно претходном, мера садржана у одредбама Закона о јавном дугу, представља шему државне помоћи како је то одређено чланом 3. Закона о контроли државне помоћи.

Оцена усклађености и предлог начина усклађивања

Ако је пропис донет, а нарочито ако су средства додељена на основу прописа без претходне оцене степена усклађености, Комисија обавештава доносиоца, односно предлагача прописа о обавези усклађивања са Законом о контроли државне помоћи. У складу са чланом 31. став 6. овог закона, обавештење садржи и предлог о начину усклађивања.

Имајући у виду да мера предвиђена чл. 16. и 18. Закона о јавном дугу предвиђа доделу државне гаранције, за коју може али и не мора бити наплаћена провизија, као и да нису прописани ближи услови под којима се гаранција даје, Комисија истиче да наведена мера није у складу са условима за доделу државне гаранције када иста не представља инструмент доделе државне помоћи, тј. гаранције се не дају по тржишним условима. Имајућу у виду наведено, предметне гаранције могу садржати државну помоћ, а која може да се додељује искључиво у складу са одређеним условима и критеријумима усклађености државне помоћи, а у зависности од намене за коју се помоћ додељује, те, конкретне одредбе нису у складу са општим начелима о усклађености државне помоћи, а нарочито недостаје упућивање на правила о државној помоћи и кумулацији.

Предлог начина усклађивања: Конкретне чланове је потребно допунити упућивањем на обавезу поштовања правила о државној помоћи и кумулацији, с обзиром на могућност давања гаранција за различите намене, те сходно томе и другачијој примени правила која су условљена врстом државне помоћи. Од посебног је значаја прописивање методологије обрачуна државне помоћи садржане у гаранцији на начин да је могуће унапред израчунати тачан износ бруто новчане противвредности тј. изразити државну помоћ у облику бесповратних средстава.

Алтернативно, мера се може дефинисати на начин да не садржи државну помоћ, уколико би се допунила условима за доделу гаранције по тржишним условима, у складу са условима из члана 99. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи (“Службени гласник РС”, бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, и 119/2014, 23/21-др. прописи, 62/21-др. прописи и 99/21- др. прописи).

Најзад, наведена средства се могу доделити као помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ), у ком случају је потребно нагласити да се ради о додели те помоћи и испоштовати све

одредбе Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Службени гласник РС”, број 23/21), или одустати од одређивања средстава за наведену намену стављањем ван снаге конкретне одредбе.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић, с.р.

Доставити:

- Министарству финансија;
- Влади Републике Србије, ради информисања; и
- архиви.